با ایران توشه
یک قدم جلوتر
باش!

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ایران توشه، مرجع دانلود فایل های کمک آموزشی دانش آموزان و کنکوری ها

همه چیز
برای موفقیت
تو!

- دانلود رایگان آزمون های آزمایشی قلمچی، خیلی سبز، گاج و ...
- دانلود رایگان گام به گام تمامی دروس
- دانلود رایگان نمونه سوالات امتحانی (نوبت اول و دوم) و امتحانات نهایی
- دانلود رایگان جزوه های کمک آموزشی و شب امتحانی

کافیست هر فایلی که نیاز دارید را در گوگل به این صورت جستجو کنید:

فایل مورد نیاز + ایران توشه

مثال:

دانلود گام به گام دوازدهم تجربی ایران توشه

irantooshe.ir

t.me/irantooshe

گام به گام جامعه‌شناسی ۳ دوازدهم
درس هشتم

عنوان فصل: سیاست هویت

از صفحه‌ی ۸۶ تا صفحه‌ی ۹۶ کتاب

در این فایل پاسخ فعالیت‌ها، کارهای کلاسی، تمرین‌ها و پرسش‌های فصل سیاست هویت آمده است.

مباحث فصل: تنازع هویت‌ها، تعارف هویت‌ها، علوم اجتماعی و سیاست هویت

تهیه‌شده در ایران‌توشه، توشه‌ای برای موفقیت

irantooshe.ir

فهرست پرسش‌ها

۱ صفحه ۸۶ · پرسش متن — چرا «شناسنامه»؟ ۴

۲ صفحه ۸۷ · پرسش متن — رمزگشایی از صفحات شناسنامه و اسناد هویتی دیگر ۴

۳ صفحه ۹۱ · مقایسه کنید — مقایسه‌ی مدل همانندسازی و مدل تکثرگرا ۵

۴ صفحه ۹۱ · پرسش متن — الگوی تعارف ۶

۵ صفحه ۹۳ · گفت‌وگو کنید — معنای «بی‌تعارف» ۶

۶ صفحه ۹۵ · تأمل — افق کاروان اندیشه‌ی بشری ۶

۷ صفحه ۹۵ · مقایسه کنید — مقایسه‌ی جامعه‌شناسی تبیینی، تفسیری و انتقادی ۷

۸ صفحه ۹۶ · خلاصه کنید — آنچه از این درس آموختیم ۸

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir

ایران توشه

توشه ای برای موفقیت

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.
irantooshe.ir

۱ صفحه ۸۶ پرسش متن

به نظر شما، چرا به این سند شناسنامه گفته می‌شود؟

«شناسنامه» یعنی سندی که «شناسه» و «نام» صاحبش را دارد؛ به‌وسیله‌ی آن فرد شناخته می‌شود. نام و نام خانوادگی، تاریخ و محل تولد، جنسیت، تابعیت، شماره‌ی ملی و عکس صاحب شناسنامه، او را از دیگران متمایز و هویت فردی، خانوادگی و ملی‌اش را مشخص می‌کند؛ ازاین‌رو نخستین سند رسمی هویت است و دولت به‌وسیله‌ی آن هر فرد را به‌عنوان شهروند و دارای حقوق و مسئولیت‌ها به رسمیت می‌شناسد.

۲ صفحه ۸۷ پرسش متن

به همین روال صفحات دیگر شناسنامه ابعاد دیگری از هویت ایرانی را بازنمایی می‌کند. آیا می‌توانید دلالت‌های آن‌ها را رمزگشایی کنید؟ آیا اسناد هویتی دیگری را می‌شناسید؟

- **نام پدر و مادر، شماره و محل صدور:** هویت خانوادگی و نسبی، پیوند فرد با نسل‌های قبلی و ثبت رسمی او در دفتر سجل دولت؛
- **صفحه‌ی همسر و فرزندان (ازدواج، طلاق، فرزندان):** هویت خانوادگی و نقش‌های اجتماعی فرد؛ وضعیت تأهل و تداوم خانواده و نسل؛
- **تاریخ تولد و فوت (شمسی و قمری):** هویت زمانی و تاریخی و فرهنگی (تقویم هجری شمسی و هجری قمری) و پایان عضویت رسمی فرد در جامعه؛
- **مهر و امضای مأمور و اداره‌ی ثبت احوال:** تأیید رسمی دولت و اعتبار سند؛
- **صفحه‌ی توضیحات و تغییرات:** نشان می‌دهد هویت رسمی قابل تغییر خودسرانه نیست و تغییرات باید قانونی ثبت شود.

اسناد هویتی دیگر: کارت ملی، گذرنامه، گواهینامه‌ی رانندگی، کارت پایان خدمت، کارت دانش‌آموزی و دانشجویی، کارت بیمه، سند ازدواج و سند ملک و خودرو (هویت مالکیت).

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.

۳ صفحه ۹۱ مقایسه کنید

تاکنون با دو مدل سیاست‌گذاری هویتی آشنا شدید. این دو مدل را مقایسه و ارزیابی کنید. به نظر شما، هر کدام از این دو مدل چگونه به منازعه‌های هویتی دامن می‌زنند و چگونه برای حل این منازعات اقدام می‌کنند؟

محور	مدل همانندسازی	مدل تکثرگرا
دوره	دوره‌ی مدرن (دولت ـ ملت)	دوره‌ی پسامدرن (سیاست هویت)
ایده‌ی اصلی	پذیرش ارزش‌ها و سبک زندگی یک گروه (مسلط) توسط همه‌ی گروه‌ها؛ یکسان‌سازی هویت‌ها و حذف تفاوت‌ها	حفظ و حتی تشدید تفاوت‌های قومی، زبانی و فرهنگی؛ تأکید بر هویت‌های خرد و محلی
شیوه‌های اقدام	نسل‌کشی، جابه‌جایی اجباری، کنترل جمعیت، جداسازی و فشارهای اجتماعی؛ یا «دیگچه‌ی همانندسازی»	به رسمیت شناختن حقوق فرهنگی و سیاسی گروه‌ها، آزادی‌های اجتماعی، سهیم‌شدن در قدرت، رفع تبعیض و راه‌های مسالمت‌آمیز
چگونه به منازعه دامن می‌زند	نفی و طرد دیگری متفاوت؛ گروه‌های سرکوب‌شده مقاومت می‌کنند و تبعیض و درگیری ایجاد می‌شود	تأکید افراطی بر تفاوت‌ها به چندپارگی سیاسی و فرهنگی و نبود هویت مشترک می‌انجامد؛ گروه‌ها در برابر هم می‌ایستند
چگونه منازعه را حل می‌کند	با زور و یکسان‌سازی؛ حل واقعی نمی‌شود	با به رسمیت شناختن گروه‌ها و حمایت از گروه‌های حاشیه‌ای و حفظ یک ساختار سیاسی و اقتصادی مشترک

ارزیابی: هر دو مدل به‌دلیل بی‌توجهی به شناخت متقابل، نمی‌توانند منازعات هویتی را به‌طور اساسی حل کنند: یکی «وحدت» را به قیمت نابودی کثرت می‌خواهد و دیگری «کثرت» را به قیمت از دست رفتن وحدت. برای همین الگوی «تعارف» پیشنهاد می‌شود.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۴ صفحه ۹۱ پرسش متن

شناخت متقابل هویت‌ها یا «الگوی تعارف» در مقابل دو الگوی همانندسازی و تکثرگرا قرار می‌گیرد و به شناخت متقابل افراد، گروه‌ها و جوامع از یکدیگر توجه دارد. درباره‌ی الگوی تعارف چه می‌دانید؟

«تعارف» یعنی شناخت متقابل. الگوی تعارف در مقابل «الگوی تنازع» قرار دارد و الگویی است که قرآن کریم ارائه می‌کند: «إِنَّا خَلَقْنَاكُم مِّن ذَكَرٍ وَأُنثَى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا؛ و شما را به‌صورت تیره‌ها و قبیله‌ها قرار دادیم تا یکدیگر را بشناسید» (حجرات، ۱۳). ویژگی‌های آن:

- شناخت متقابل افراد و جوامع به درک و احترام به تفاوت‌های یکدیگر و ایجاد اشتراکات و بهتر شدن روابط می‌انجامد؛
- تکثر و تنوع زبانی، نژادی و قومی مانع وحدت و همدلی نیست و انسان‌ها را به منشأ وحدت رهنمون می‌کند؛
- هیچ‌یک از این ویژگی‌ها ملاک برتری نیست و فقط تقوا معیار برتری و بزرگواری است؛
- رشد و شکوفایی جهان اسلام از قرن سوم و چهارم هجری حاصل پیروی از این الگو و احترام اقوام مختلف به یکدیگر بود؛ حکومت نیز می‌تواند با زمینه‌سازی برای شناخت مردم از یکدیگر، بسیاری از مشکلات را حل کند.

۵ صفحه ۹۳ گفت‌وگو کنید

به نظر شما، کلمه‌ی «بی‌تعارف» چه معنایی دارد و آیا کاربرد فعلی این کلمه با توجه به معنای لغوی و یافته‌های مردم‌شناسی صحیح است؟

در زبان محاوره «بی‌تعارف» یعنی بدون رودربایستی، بی‌پروا، صریح و بدون رعایت تشریفات و ظاهرسازی (مثلاً «بی‌تعارف بگو چه نظری داری»).

اما با توجه به معنای لغوی و یافته‌های مردم‌شناسی (تعارف = شناخت متقابل و نشانه‌ی احترام، تواضع و صمیمیت)، این کاربرد دقیق نیست و حتی وارونه است؛ زیرا «بی‌تعارف» به معنای «بدون شناخت متقابل و بدون احترام» می‌شود، در حالی که تعارف ایرانی زمینه‌ی ارتباط صمیمانه و صادقانه را فراهم می‌کند. درست‌تر است که برای صراحت و خودمانی بودن از «بی‌رودربایستی» یا «صریح» استفاده کنیم.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۶ صفحه ۹۵ تأمل

به نظر شما چرا امروزه چنین دیدگاهی رواج می‌یابد؟ کدام‌یک از ظرفیت‌های بشری بی‌استفاده مانده است که چنین دیدگاهی رایج می‌شود؟ انسان امروز چه پل‌هایی را پشت سر خود خراب کرده است که تشخیص

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

درست و غلط؛ خوب و بد و مفید و مضر را این‌گونه محل اختلاف و نزاع می‌بیند؟ آیا تنها امکان پیش روی بشر این است که در کثرت‌ها و تفاوت‌ها گم گردد و از نسبی‌گرایی سر درآورد و بپذیرد که هیچ ملاکی برای داوری و تشخیص درست و غلط وجود ندارد یا راهی برای برون‌رفت از این نزاع و امکانی برای درک تفاوت‌ها و شباهت‌های افراد، گروه‌ها و جوامع وجود دارد؟ آیا چنین وضعیتی، سرنوشت همه‌ی انسان‌ها و جهان‌های اجتماعی است؟ به نظر شما، چه امکانی پیش روی ما و جهان اجتماعی ما وجود دارد؟

چرا رواج می‌یابد؟ چون در دوران مدرن و پسامدرن علم به علم تجربی محدود شد و ارزش‌ها و حقیقت از قلمرو علم بیرون رفت؛ همچنین ارزیابی علم و فرهنگ غرب که خود را جهان‌شمول می‌دانست و هویت دیگران را نادیده می‌گرفت، واکنش‌هایی برانگیخت.

ظرفیت‌های بی‌استفاده و پل‌های خراب‌شده: عقل و فطرت انسانی (توانایی شناخت حقایق و ارزش‌های مشترک و فراتر از فرهنگ‌ها) و وحی و معارف الهی؛ انسان امروز پل میان «دانش» و «ارزش»، میان عقل و وحی و میان هویت‌های مختلف را خراب کرده و توان داوری عقلانی درباره‌ی ارزش‌ها را از دست داده است.

امکان پیش رو: بشر ناگزیر به نسبی‌گرایی نیست. می‌توان با شناخت متقابل (تعارف)، گفت‌وگو میان فرهنگ‌ها و بازگشت به عقل، فطرت و حقایق مشترک انسانی، اشتراک‌ها و تفاوت‌ها را فهمید و میان شناخت‌های مختلف داوری کرد. علوم اجتماعی می‌تواند هم هویت و تنوع فرهنگ‌ها را به رسمیت بشناسد و هم به حقیقت و وحدت انسانی پایبند باشد؛ راهی که جهان اسلام در پیش‌گرفتن آن می‌تواند الگو باشد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۷ صفحه ۹۵ مقایسه کنید

با توجه به مطالبی که در درس‌های گذشته آموختید جدول زیر را تکمیل کنید و بر این اساس سه نوع جامعه‌شناسی تبیینی، تفسیری و انتقادی را با هم مقایسه کنید. (معیار: چه چیزی را مطالعه می‌کند؟ (موضوع)، چگونه مطالعه می‌کند؟ (روش)، چه هدفی را دنبال می‌کند؟ (هدف))

توشه ای برای موفقیت

معیار	تبیینی	تفسیری	انتقادی
موضوع	پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند	کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها	کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن‌ها
روش	حس و تجربه (نگاه از بیرون)	تفسیر (نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آن‌ها)	تفسیری، انتقادی و تجویزی
هدف	پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی	معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی	انتقاد از وضع موجود، تجویز وضع مطلوب و راه رسیدن به آن

۸ صفحه ۹۶ خلاصه کنید

آنچه از این درس آموختیم: سیاست هویت ..... ـ دو مدل همانندسازی و تکثرگرا به تنازع‌های هویتی دامن می‌زنند و در مقابل الگوی تعارف قرار می‌گیرند. مفاهیم اساسی را خلاصه کنید.

- **هویت و سیاست‌گذاری هویتی:** دولت‌های مدرن (دولت ـ ملت) هویت را بر پایه‌ی تاریخ، جغرافیا، قومیت و نژاد تعریف می‌کردند و برای تعیین هویت ملی و توزیع مزایا ناگزیر از سیاست‌گذاری هویتی بودند.
- **مدل همانندسازی (دوره‌ی مدرن):** یکسان‌سازی و از بین بردن تفاوت‌های هویتی (روش‌های خشونت‌آمیز مثل نسل‌کشی و جداسازی).
- **سیاست هویت و مدل تکثرگرا (دوره‌ی پسامدرن):** تأکید بر تکثر و تفاوت هویت‌های خرد و محلی؛ هویت‌ها موضوع نزاع می‌شوند (تنازع هویت‌ها). این مدل می‌تواند به چندپارگی سیاسی و فرهنگی بینجامد یا از گروه‌های حاشیه‌ای حمایت کند.
- **الگوی تعارف:** شناخت متقابل افراد، گروه‌ها و جوامع (الگوی قرآنی) در برابر تنازع؛ هم تفاوت‌ها را محترم می‌شمارد و هم اشتراکات را ایجاد می‌کند.
- **علوم اجتماعی و سیاست هویت:** جامعه‌شناسی انتقادی ریشه در رویکرد تفسیری دارد ولی به دنبال ملاک داوری است؛ جریان دیگر از درون تفسیری، علم را عامل سلطه می‌داند و از علم عبور می‌کند، ولی پایبندی کامل به آن امکان شناخت واقعی را از انسان می‌گیرد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت